ackusativ: ett *kasus*. Används för *ackusativobjekt* (direkt objekt) och med ett antal prepositioner i ryskan, uttrycker i rumsbetydelser oftast riktning. Ex: Я вижу **маму**. Я иду в **школу**. I svenskan syns ackusativ bara på *pronomen*: Han såg **mig**.

ackusativobjekt: = *direkt objekt*. En *satsdel*. Talar om vem eller vad som utsätts för handlingen. Ex: Я вижу **маму**.

adjektiv: En *ordklass*. Adjektiv beskriver *substantiv*. Ex: **Маленькая** книга.

adjektivattribut: En *satsdel*. Ex. Jag ser en **blå** ballong.

adverb: En *ordklass*. Adverb beskriver *verb*. Ex: Hon springer **fort**.

adverbial (rums-, sätts-, tids-, etc): En *satsdel*. Svarar på frågan var, när eller hur något sker. Ex:

agent: En *satsdel*, det "*logiska subjektet*" i en passiv sats, dvs den/det som faktisk utför handlingen. Ex: Boken läses **av mig**. I ryskan står agenten i instrumentalis: Книга прочитана **мной** (En bok läst **av mig**).

aktiv sats: En "vanlig" sats: Jag läser boken. Jmf *passiv sats* och *agent*.

apposition: En *satsdel,* "extrainfo" om ett substantiv: Я читаю газету "**Правда**". Jmf sats utan apposition: Я читаю Правду.

aspekt: Alla ryska verb har aspekt; imperfektiv eller perfektiv.

assimilation: när två ljud blir mer eller mindre lika. Ryskan har som regel *regressiv* assimilation, dvs det ljud som kommer efter "smittar" det ljud som kommer före. Ex: А**в**тобус [a**f**tobus] (här är det alltså tonlösheten hos *t* som vinner). **Сч**астье uttalas som [**щ**астье], vilket är exempel på fullständig assimilation.

attribut: En *satsdel*. I ryskan har vi *adjektivattribut* (**голубое** небо) och *genitivattribut* (книга **мамы**).

bindeverb: se *kopula*

bisats: *Temporal* bisats: **När pappa kom hem**, drack han lite vatten. *Kausal* bisats: Mamma drack vatten, **eftersom hon var törstig**. *Relativ* bisats: Mamma drack vatten, **som var förgiftat.** (det finns ett helt gäng andra sorts bisatser). I svenska kan man testa vilket som är bisatsen genom att sätta in "inte"; i bisatsen kommer "inte" före verbet och i huvudsatsen efter.

dativ: Ett *kasus*. Används för *dativobjekt* (indirekt objekt) och med ett antal prepositioner i ryskan. Ex: Я дал книгу **маме**. Я иду по **улице**.

dativobjekt: = *indirekt objekt*. En *satsdel*. Talar om vem eller vad som är mottagare. Ex: Я дал книгу **маме**.

deklination: så kallas substantivens olika böjningsmönster. Ryska har tre deklinationer.

demonstrativt pronomen: Utpekande pronomen, underkategori till *ordklassen* pronomen; **den här, det där, этот, тот.**

diminutiv: förminskande form; книга -> книжка.

direkt objekt: se *ackusativobjekt*.

egentligt subjekt (logiskt subjekt): se *agent*.

emfas: "betydelsetryck". Ex: Det var **HAN** som gjorde det! För att ge emfas i ryskan placerar man det intressantaste sist; С работы пришёл папа (Det var pappa som kom hem från jobbet). <- Den här typen av konstruktion i svenskan kallas *emfatisk omskrivning*.

etymologi: Läran om ordens ursprung.

femininum: Ett *genus*. Grammatiskt kön.

futurum: Ett *tempus* som uttrycker framtid.

första person (andra ~, tredje ~; sing./pl.): verb i ryska böjs på olika sätt beroende av vem som gör ngt: Я делаю, ты делаешь, etc

gemen: den korrekta termen för "små" bokstäver; tänk på hur stor en "liten" bokstav kan vara på en bamseaffisch! Jmf *versal*.

genitiv: Ett *kasus*. Uttrycker bl.a. ägande/tillhörighet och står med ett antal prepositioner i ryskan. Ex: Машина **Маши**, Водитель для **Веры**, Сколько с **меня**?

genitivattribut: En *satsdel,* mkt vanligt sätt att bilda *attribut* i ryskan; директор **музея** = museidirektör

genus: grammatiskt kön. Ryskan har tre genus: *Femininum, maskulinum* och *neutrum*.

gerundium: en verbform som saknas i svenskan men finns i ryskan. Presens gerundium, ex: **читая**, kan jämföras med presens particip på svenska "läsande". Den uttrycker samtidighet med huvudhandlingen i satsen. *Preteritum* gerundium visar att denna handling inträffat före huvudhandlingen.

grammatiskt genus: Папа har grammatiskt genus *femininum* och böjs därför enl mönstret för feminina substantiv. Däremot betecknar ordet en man och har därför *naturligt genus* maskulinum, vilket märks om man lägger till t.ex. ett *possessivt pronomen*; мой папа.

grundtal: underkategori till *ordklassen räkneord*; **ett, fem, два, шесть**.

huvudsats: se *bisats*.

idiom: en fast fras eller uttryck. Ex: **Hon är på smällen**. **С новым годом!**

imperativ: ett *modus*. uppmanings-/befallningsform. Ex: Spring! Sluta! Смотри! Перестань!

imperfekt: ett *tempus* i svenskan: **pratade, slutade, sprang**. Kallas modern svensk grammatik *preteritum* precis som förfluten tid i ryskan.

indikativ: ett *modus*. Den "vanliga" verbformen. Jmf indikativ: Nisse läser ; *imperativ*: Nisse, läs! ; *konjunktiv*: Måtte Nisse läsa.

indirekt objekt: se *dativobjekt*.

infinitiv: grundformen av ett verb. Ex: läsa, читать.

instrumentalis: "Medlets" *kasus*: писать **ручкой** ; står med ett antal prepositioner i ryskan: перед **окном**, за **дверью** ; samt ofta som *predikatsfyllnad*: он стал/был **врачом**.

interjektion: en *ordklass*. Utrop som "Hej!", "Usch!" m.fl.

interrogativt [frågande] pronomen: underavdelning av ordklassen *pronomen*. Ex: vem, vad, hur, кто, что, какая.

intransitiva verb: verb som inte kan ha objekt. Ex: Han somnade (man kan inte somna en cykel). Jmf *transitiva verb*.

kasus: böjningsformer av *substantiv* som uttrycker olika funktioner, t.ex. *genitiv* som uttrycker ägande/tillhörighet.

kollektiva substantiv: Substantiv som till sin form är *singularis* men ändå betecknar flera ingående delar eller individer. Ex:

familj, regering. I ryska blir detta tydligt när verbet står i 3:e person singular; Вся **семья сидит** на кухне.

komparation: *adjektiv* kan kompareras: **klok, klokare, klokast ; stor, större, störst.** Jmf *komparativ* och *superlativ*.

komparativ: den andra formen vid komparation. Ex: klok, **klokare**, klokast. Jmf *superlativ*.

konditionalis: Uttrycker irreella eller önskade skeenden: Om jag bara vore polis skulle jag... I ryska uttrycks konditionalis med partikeln бы + preteritum.

kongruens: när två eller fler relaterade ord i en sats överenstämmer vad gäller en eller flera grammatiska kategorier, som *genus, numerus, kasus*. T.ex. styrs *adjektivattributets genus, numerus, kasus* av sitt huvudord; Он готовит **вкусную кашу**.

konjugation: så kallas verbens olika böjningsmönster.

konjunktion: en *ordklass*. Ord som binder samman *satsdelar* eller *huvudsats* och *bisats*. Ex: **och, eller, men**.

konjunktiv: ett *modus*. Ex: Leve veganerna!

konsonant: ljud som bildas genom att luftströmmen helt eller delvis hindras. Jmf *vokal*.

kopula: *bindeverb*. Ex. Olle **är** galen. I ryskan syns inte bindeverbet i presens: Глеб сумасшедший.

korrelat: det ord som ett "som" i en relativ bisats syftar på. Ex. Mamma drack **vatten**, som var förgiftat. Ryskans который bestäms till *genus* och *numerus* av korrelatet, men har det *kasus* som dess satsfunktion i bisatsen ger. En relativ bisats i ryskan kan även bildas med hjälp av ett *particip*. Då bestäms både genus, numerus och kasus av korrelatet.

lokativ: ett *kasus*. I ryska förekommer lokativ enbart med *prepositioner*. På ryska heter lokativ *предложный падеж "prepositions-kasuset"*, ett mer träffande namn än lokativ sålunda! Ex: В университете. О нём.

maskulinum: Ett *genus*. Grammatiskt kön.

modus: *indikativ, imperativ* och *konjunktiv* är olika modus.

naturligt genus: se *grammatiskt genus*.

neutrum: Ett *genus*. Grammatiskt kön.

nomen: ett annat namn på *substantiv*. Jmf *noun* på engelska.

nominativ: ett *kasus*. Det "oböjda" kasuset. I satsen står *subjektet* i nominativ.

numerus: grammatiskt antal; en eller flera; *singularis och pluralis*. I äldre ryska fanns även *dualis;* jmf глаза.

objekt: En *satsdel*. Se *ackusativobjekt* och *dativobjekt*.

ordningstal: underkategori till *ordklassen räkneord*; **första, femte, второй, шестая**.

paradigm: böjningsmönster av olika slag. Se *deklination* och *konjugation*.

particip: verbformer som böjs och används som adjektiv och kan därför anses vara en egen ordklass! Ryskan har fyra particip. Ex: **пишущая** машинка "skrivande maskin" = skrivmaskin (presens part aktiv).

passiv sats: I satsen "Boken läses av mig" är "boken" *subjekt*, "läses" *predikat* och "av mig" är *agent*. Jmf motsv *aktiv sats* "Jag läser boken".

personligt pronomen: underkategori till *ordklassen* pronomen som betecknar personer; **han, hon, de, vi, ni.**

pluralis: ett *numerus* som betecknar flertal.

possessivt pronomen: underkategori till *ordklassen* pronomen som betecknar ägande; **hans, hennes, deras, vår, er.**

predikat: den *satsdel* som beskriver vad som händer i en sats; Malin **cyklade** till skolan.

predikatsfyllnad (= predikativ): den *satsdel* som står efter "vara, heta, bliva, kallas" eller synonymer till dessa. Kortformer är vanliga som predikativer i ryskan. Det är även vanligt med instrumentalis i predikativ ställning.

prefix: i ordet *prefix* är delen *pre-* ett prefix. I det ryska verbsystemet spelar olika prefix en viktig roll för att skapa nya betydelser, t.ex. ходит *gå*, **пере**ходить *gå över*.

preposition: en *ordklass*. Uttrycker relationer i tid och rum; **över, under, mellan, på, bakom**.

presens: ett *tempus*. Det som händer nu. Они гуля**ют**.

preteritum: ett *tempus*. Förfluten tid. Они гуля**ли**.

pronomen: en *ordklass*. Ord som ersätter substantiv (nomen). Se *demonstrativa, interrogativa, personliga, possessiva* och *reflexiva pronomen*.

reflexivt pronomen: underkategori till *ordklassen* pronomen. Syftar "bakåt"; han slog **sig**.

rumsadverbial: en *satsdel*. Svarar på frågan var något sker. Ex: Они сидят **на кухне**.

räkneord: en *ordklass*. Ex: tre, tjugotvå, sjunde, åttioåttonde. Se *grundtal* och *ordningstal*.

sats: alla olika typer av utsagor/yttranden.

satsdel: funktionella delar av en *sats*

singularis: ett *numerus* som betecknar ental.

stam: ordet minus *ändelsen*: **книг**-a.

subjekt: en *satsdel*. Talar om vem eller vad som utför handlingen i en sats. Ex: **Fläsket** brinner ; **Tomten** gråter.

subjunktion aka *underordnad konjunktion*: en *ordklass*. Inleder t.ex. kausala bisatser. Ex **eftersom, för att**

substantiv: en *ordklass*. Namn på saker, företeelser, känslor, människor, djur; kort sagt allting! Kallas även *nomen* ("namn" på latin); jmf funktionen av *pronomen*!

substantiverade adjektiv: ser ut och fungerar som adjektiv, men betecknar ngt vi uppfattar som som substantiv. Ex: столовая, рабочий.

suffix: element som sätts efter *roten*: подпис-**ыва**-ть.

superlativ: den tredje formen vid komparation. Ex: klok, klokare, **klokast**. Jmf *komparativ*.

sättsadverbial: en *satsdel*. Svarar på frågan hur något sker. Ex: Он **вкусно** готовит.

tempus: grammatisk beteckning av tid. Se: *presens, futurum* och *preteritum*

tidsadverbial: en *satsdel*. Svarar på frågan när något sker. Ex: Она пришла **в восемь часов**.

transitiva verb: *verb* som kan ha *objekt*.

verb: en *ordklass*. Ord som talar om vad som görs och vad som händer.

versal: den korrekta termen för "stora" bokstäver; tänk på hur liten en "stor" bokstav kan vara i en innehållsförteckning! Jmf *gemen*.

vokal: ljud som bildas genom utan att luftströmmen hindras. Jmf *konsonant*.

ändelse: det som "**änd**rar sig" i ett paradigm.